

Meninger

Kontakt leder- og kommentaravdelingen
meninger@adresseavisen.no • telefon 07200
Politisk redaktør Siri Wahl-Olsen

Sagt i media

– Terroristene sa: «Vi har drept Charlie Hebdo». Det må ikke skje! Det må ikke komme ut en halv eller en liten utgave. Alle franske medier må gå sammen om å sikre en skikkelig Charlie Hebdo-utgivelse.

SERGE JULY, tidligere redaktør i avisa La Libération til Le Monde.

Verdens- bildet

**Hedrer terror-
ofrene:** Unge parisere samlet foran Notre Dame for å markere angrepet på avisen Charlie Hebdo med ett minutt stillhet i går.
Foto: REUTERS

Men risikosamfunnet lever videre

På årets første dag døde den tyske sosiologen Ulrich Beck, bare 70 år gammel. Han var ingen hvem som helst og har hatt betydning langt utover både Tyskland og sosiologien.

Da jeg startet arbeidet med min doktorgrad i sosiologi mot slutten av 1990-tallet var Ulrich Becks teorier om risikosamfunnet noe av det første jeg grep til. Doktorgradsprosjektet var et direkte resultat av at kugalskapen satte mat og risiko på agendaen. Becks teorier har i stor grad vært med på å forme min sosiologiske tenkning rundt disse problemstillingene.

Boka om risikosamfunnet kom ut på tysk i 1986 og falt i tid sammen med Tsjernobyl-ulykken. Den ble holdt tilbake i noen dager slik at Beck fikk skrevet et nytt introduksjonskapittel, der nettopp denne ulykken ble viet plass. Boka ble en internasjonal bestselger, oversatt til 35 språk.

Ulrich Beck beskrev overgangen fra industrisamfunnet til det han betegnet som et risikosamfunn preget av risikoer skapt av industrisamfunnets teknologier. Det er oss selv vi møter i døra – gang på gang. Tsjernobyl, Challenger, Exxon Valdez, kugalskapen og klimakrisen er alle eksempler på negative bieffekter av industrisamfunnets teknologier, som i utgangspunktet ofte var innrettet mot å gjøre livet bedre og tryggere. Det risikosamfunnet Beck beskrev for 30 år siden er det samfunnet vi i dag lever i.

Også når det gjelder matproduksjon møter oss selv i døra. Industrialiseringen av landbruket og framveksten av en global næringsmiddelindustri har negative bivirkninger på lik linje med all

Signert

ODDVEIG STORSTAD
Seniorforsker,
Norsk senter for
bygdeforskning
Spaltister i Signert:
Karin Abraham
Torgeir Anda
Ola By Rise
Håkon Bleken
Eva Bratholm
Axel Christophersen
Baba Danyagiri
Heidi Fosslund
Johan O. Jensen
Daniel Johansen
Ørjan Greiff Johnsen
Lars Haltbrekken
Erik Haugane
Per Edgar Kokkvold
Tor Langbach
Anna Lian
Siv Limstrand
Kari Løvendahl
Mogstad
Tale Næss
Ole Robert Reitan
Gunnar Sand
Fredrik Skagen
Oddveig Storstad
Ola Svein Stugu
Kristian Tangen
Steinar Westin

annen industriproduksjon. Begrepet industrilandbruk gir ingen positive assosiasjoner, selv om fokuset på stadig billigere mat fremmer nettopp en slik utvikling av landbruket.

I avhandlingen konkluderte jeg blant annet med at norsk landbruk har et stort problem hvis forbrukerne begynner å stille spørsmål ved den tilliten de har til norsk landbruk og norskprodusert mat. Oppslutningen om statlige overføringer til landbruket og, sammenlignet med andre land, merpris i butikk, er helt avhengig av at norsk landbruk har tillit hos oss både som velgere og som forbrukere.

Matskandaler er en faktor som vil utløse tvil, eller med Becks terminologi, bidra til at forbrukerne får et mer refleksivt forhold til den mer eller mindre ureflekterte tilliten de synes å ha både overfor norsk matvareproduksjon og kontrollsystem. Sist høst fikk norsk landbruk en slik matskandale med påvisningen av hyppig forekomst av antibiotikaresistente bakterier i norskprodusert kylling. Antibiotikaresistens er en av vår tids alvorligste utfordringer og nok et eksempel på at vi møter oss selv i døra. Det er payback-time fra naturens side.

En lege og forsker ved Folkehelseinstituttet sto frem i VG og sier at hun ikke vil ta på kylling med fingrene og at kylling burde vært merket med advarsel fra myndighetene. På Mattilsynets sider kunne du lese at det ikke er farlig å spise kylling bare du er nøye med hygien og steker filetene

godt. Begge skulle være troverdige kilder, men hvem skal vi tro på? Igjen et typisk trekk ved Becks risikosamfunn. Ekspertene er uenige seg imellom og det blir opp til oss å velge hvem vi skal tro på. Det skaper usikkerhet og svekket tillit både til eksperter, myndigheter og vitenskapen.

Nå skal det sies at bruken av antibiotika i helsevesenet er et vel så stort problem med tanke på antibiotikaresistens som norsk kyllingproduksjon, men som sosiolog har jeg det privilegium å se gjennom fingrene med slikt. Risiko kan både være reell eller følt. Den følte eller opplevde risikoen er ikke uten betydning fordi den har direkte konsekvenser for våre handlingsvalg. Som sosiologekteparet Thomas har lært oss, er det ofte slik at når folk tror på noe, så blir det en realitet i sine konsekvenser. Tap av tillit har alvorlige konsekvenser. Også for kyllingprodusenter.

«Ekspertene er uenige seg imellom og det blir opp til oss å velge hvem vi skal tro på.»